

1. งานอนุรักษ์ป่าต้นน้ำ – นิคม พุทธา

นิคม พุทธา : โครงการจัดการลุ่มแม่น้ำปิง จ.เชียงใหม่

อโซก้าเฟลโลว์ ปี 1998

งาน : สิ่งแวดล้อม

work

ทำงานด้านอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและส่งเสริมสิทธิของชุมชนในการจัดการทรัพยากร ของตนเอง คุณนิคมสร้างเครือข่ายองค์กรชุมชนเพื่อให้เกิดการศึกษา และดูแลทรัพยากรในท้องถิ่นตลอดจนสนับสนุนให้ชุมชนแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง นอกจากนี้คุณนิคมยังทำหน้าที่เป็นตัวกลางในการแก้ไขความขัดแย้งระหว่างชุมชน และภาครัฐ ตลอดจนมีส่วนร่วมในการร่างและผลักดันกฎหมายเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม และการจัดการทรัพยากรในท้องถิ่นอีกด้วย

Impact

ส่งเสริมและสนับสนุนให้ชาวบ้านรวมตัวกันเพื่อปกป้องและดูแลป่าชุมชน อันเป็นทรัพยากรท้องถิ่นที่มีความสำคัญต่อระบบนิเวศ ซึ่งปัจจุบันมีพื้นที่ป่าชุมชนของชาวบ้านในบริเวณรอบดอยหลวงเชียงดาวกว่า 480,000 ไร่ และจากการให้ความรู้และสนับสนุนด้านงบประมาณ ทำให้ชุมชนสามารถบริหารจัดการดูแลทรัพยากรในท้องถิ่นได้ด้วยวิธีการที่เหมาะสม เช่นการปลูกกล้วยป่าในพื้นที่รอบดอยหลวงซึ่งเป็นป่าต้นน้ำของกลุ่มแม่น้ำปิง เพื่อเป็นแนวป้องกันไฟป่า

further opportunities

เผยแพร่ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความสำคัญของป่าไม้และระบบนิเวศ โดยเฉพาะป่าต้นน้ำ เพื่อสร้างการตระหนักรู้ ตื่นตัว และห่วงใยในทรัพยากร ตลอดจนการสร้างหลักสูตรการเรียนการสอนและความรู้ที่เหมาะสมในการบริหารจัดการ อนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้และแม่น้ำในแต่ละพื้นที่

โครงการต่างๆ ของพีนิคม พุทธา

โครงการจัดการลุ่มน้ำแม่ปิงตอนบน

เริ่มทำงานมาตั้งแต่ปี 2540 ในพื้นที่อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ ในฐานะป่าต้นน้ำ ลุ่มน้ำแม่ปิง โดยวิธีการศึกษา ค้นหา และวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกับชุมชนในระดับหมู่บ้าน เกี่ยวกับฐานทรัพยากรท้องถิ่น วิถีความเป็นอยู่ สภาพปัญหาและองค์ความรู้ท้องถิ่น ซึ่งต่อมาได้มีการพัฒนางานในด้านต่าง ๆ ขึ้นเพื่อทำงานแก้ปัญหาและพัฒนาชุมชนอย่างต่อเนื่อง ทำให้เกิดเครือข่ายชุมชนที่เข้มแข็ง และกลุ่มคนทำงานเพื่อสังคมและสิ่งแวดล้อมจนถึงปัจจุบัน

ค่ายเยาวชนอนุรักษ์ดอยหลวงเชียงดาว

ค่ายเยาวชนอนุรักษ์ดอยหลวงฯ เป็นสถานที่ที่โครงการจัดการลุ่มน้ำแม่ปิงร่วมกับเครือข่ายองค์กรชาวบ้านในอำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ ที่สนใจองค์ความรู้และการสร้างกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันสร้างขึ้นเพื่อศึกษาในเรื่องที่เกี่ยวกับธรรมชาติในพระพุทธศาสนา การทำให้เกิดสติปัญญาเรียนรู้ที่จะแก้ไขปัญหาด้วยตัวเอง และเรียนรู้เรื่องการจัดการทรัพยากรผ่านกิจกรรมที่คนรุ่นเก่าก่อนได้ทำไว้ เช่น การจัดการป่าชุมชน การจัดการทรัพยากรน้ำในระบบเหมืองฝาย การทำเกษตรธรรมชาติที่เน้นการพึ่งพาตนเอง ตลอดถึงวิถีชีวิตของชุมชนท้องถิ่นที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม

<http://doichiangdaocampingsite.com>

โครงการเครือข่ายพระสงฆ์อนุรักษ์ป่า สนับสนุนและส่งเสริมให้พระสงฆ์และองค์กรชาวบ้าน ดำเนินงานด้านการเรียนรู้ การสอนธรรมะ การปฏิบัติธรรม คู่ขนานไปกับกิจกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

โครงการเรียนรู้จิตอาสาพัฒนาท้องถิ่น บ่มเพาะและสร้างหลักสูตรการเรียนรู้ให้กลุ่มเยาวชนในระดับอุดมศึกษา ประมาณ 1,200 คน ในด้านการมีจิตอาสา

โครงการหมู่บ้านอนุรักษ์สัตว์ป่า เป็นการทำงานร่วมกับองค์กรเครือข่ายคุ้มครองสัตว์ ป่าไทย เพื่อให้ชุมชนรอบพื้นที่ป่าที่เคยบุกรุก ล่าสัตว์ ตัดไม้ทำลายป่า หันกลับมารักษาป่า ใช้พื้นที่หมู่บ้านและผืนป่าเป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับเยาวชน

โครงการสายน้ำแม่ปิงเพื่อชีวิตและธรรมชาติ เป็นกิจกรรมร่วมกันของชาวบ้านสองฝั่งลำน้ำ 28 หมู่บ้าน เช่น การตีฝาย ทำแหล่งอนุรักษ์พันธุ์ปลา การเลี้ยงฝาย ฝายหินน้ำ เป็นต้น

โครงการลดโลกร้อนด้วยมือเรา เป็นการสนับสนุนชุมชนกว่า 60 หมู่บ้านรอบผืนป่าในอำเภอเชียงดาว ด้วยการลาดตระเวน
ป้องกันไฟป่า และทำแนวกันไฟ
